

Sygn. akt I.Ca 478/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Alicja Wiśniewska
Sędziowie SO :	Elżbieta Iwona Cembrowicz , Cezary Olszewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2016 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. S.**

przeciwko Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki B. S. od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 16 września 2016r. sygn. akt I C 610/15

1.Oddala apelację.

2.Zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II-giej instancji.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Alicja Wiśniewska SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt: I. Ca. 478/16

UZASADNIENIE

Powódka B. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 15.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14.08.2009 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia. Nadto domagała się zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniosła, iż w dniu 18.12.2005 r. w miejscowości B. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego doznała uszczerbku na zdrowiu. Była pasażerką samochodu marki R. (...) o nr rej. (...), którego kierowca, skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Augustowie, posiadał umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą z pozwanym.

Pozwany Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, iż wypłacił powódce kwotę 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia. W ocenie pozwanego wypłacona kwota jest adekwatna w stosunku do doznanej przez powódkę krzywdy.

Wyrokiem z dnia 16 września 2016 r. wydanym w sprawie o sygn.. akt: I. C. 610/15 Sąd Rejonowy w Augustowie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.000,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 września 2016 r. do dnia zapłaty i w pozostałym zakresie oddalił powództwo. Dodatkowo Sąd ten zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Dnia 18.12.2005 r. doszło do wypadku komunikacyjnego z udziałem B. S., w wyniku którego została ona poszkodowana. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 25.08.2006 r. w sprawie II K 92/06 sprawca wypadku M. S. został skazany na podstawie art. 171 § 1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, która została warunkowo zawieszona na okres próby 3 lat. W wyniku wypadku pasażerka B. S. doznała złamania trzeciej i czwartej kości śródrezcza prawej ręki oraz stłuczenia klatki piersiowej i kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni 7.

Pozwany przyjął na siebie odpowiedzialność za zaistniały wypadek i przyznał powódce tytułem zadośćuczynienia kwotę 10.000,00 zł.

W wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 18.12.2005 r., powódka doznała złamania kości łonowej i kulszowej po stronie lewej, urazu klatki piersiowej oraz złamania III i IV kości prawego śródrezcza. Złamanie miednicy stwierdzono na zdjęciu RTG zleconym przez reumatologa po około 6 miesiącach po wypadku. Nie stwierdzono następstw klinicznych wypadku, które ograniczałyby aktywność życiową powódki. Bezpośrednio po wypadku i przez następne 2-3 tygodnie dolegliwości bólowe miały intensywne nasilenie, wymagały stosowania środków przeciwbólowych, zwłaszcza bóle miednicy, które w znacznym stopniu ograniczały możliwość pionizacji. Doznane przez powódkę urazy spowodowały u niej powstanie trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5%. Ujawnione po wypadku dolegliwości kręgosłupa oraz osteopenia nie miały wpływu na stwierdzone dysfunkcje, będące podstawą orzeczenia uszczerbku na zdrowiu. Powódka nie miała podstaw do stwierdzenia osteoporozy i nie była leczona z tego powodu.

W tak ustalonym stanie faktycznym na podstawie art. 444 k.c. i art. 445 § 1 k.c. Sąd Rejonowy uznał, że kwota 5.000,00 złotych stanowi adekwatne zadośćuczynienie za krzywdę, którą doznała powódka, uwzględniając przy tym uzyskaną w postępowaniu likwidacyjnym przez powódkę kwotę 10.000,00 zł. Należną zaś powódce kwotę Sąd Rejonowy zasądził z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16.09.2016 r., powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego zapadłe w orzeczeniu z dnia 30 października 2003 r. w sprawie IV CK 130/02, w którym stwierdzono, że w razie ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy uzasadnione jest przyznanie odsetek dopiero od chwili wyrokowania.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przyjmując, iż powódka wygrała sprawę w 34%, a przegrała w 66%.

Powódka B. S. zaskarżyła powyższy wyrok w części oddalającej powództwo o zapłatę ustawowych odsetek od kwoty 5.000,00 zł za okres od dnia 14.08.2009 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 01.01.2016 r. do dnia 16.09.2016 r. Powyższemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od zasądzonej sumy od dnia wyrokowania.

W oparciu o powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku częściowo, tj. w pkt I przez uwzględnienie powództwa także co do odsetek ustawowych w stosunku rocznym od kwoty 5.000,00 zł za okres od dnia 14.08.2009

r. do dnia 31.12.2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie i na podstawie tych ustaleń wywiódł słuszne wnioski, które legły u podstaw zaskarżonego orzeczenia, ustalenia te zaś Sąd Okręgowy uznaje za własne. Także wywód prawny dokonany przez Sąd Rejonowy jest trafny.

Niewątpliwie w orzecznictwie przyjmuje się co do zasady, że odsetki należą się od dnia wezwania do zapłaty, jednak odmienne stanowisko Sądu I instancji i przyjęta argumentacja zasługuje na uwzględnienie i podzielenie.

Nie sposób zgodzić się z powódką, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzono, iż odsetki przy zadośćuczynieniu należą się zawsze od wezwania do zapłaty, a argumenty nawiązujące do waloryzacyjnej funkcji odsetek mają jedynie walor historyczny. Trzeba bowiem wskazać, że wbrew temu stanowisku, orzecznictwo Sądu Najwyższego, w kwestii od jakiej daty (wezwania do zapłaty, czy też dnia wyrokowania) należą się odsetki od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie jest jednolite. Sąd Okręgowy w niniejszym składzie podziela stanowisko przyjęte przez Sąd I instancji przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy nurt orzecznictwa Sądu Najwyższego, który wskazuje, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, Lex nr 848109; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 192/12, Lex nr 1331306.) Wedle stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w w/w orzeczeniach, wysokość krzywdy, tak jak i szkody majątkowej, może się zmieniać w czasie. Różna zatem w miarę upływu czasu może być też wysokość należnego zadośćuczynienia. W rezultacie początek opóźnienia w jego zapłacie może się łączyć z różnymi datami. Jeżeli więc powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być, w świetle powyższych uwag, zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. Jeżeli natomiast sąd ustali, że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powoda należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądzonego w takim przypadku zadośćuczynienia mogą się należeć dopiero od dnia wyrokowania. Podobne stanowisko zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lutego 2010 r., I CSK 262 /09, Legalis nr 350626) dodatkowo wskazując, iż od obowiązującej w prawie cywilnym zasady, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne, nawet jeśli kwestionuje jego istnienie lub wysokość i od tej daty należą mu się, stosownie do art. 481 § 1 k.c., odsetki przyjmowane jest odstępstwo w sytuacji, kiedy pomiędzy datą wymagalności świadczenia a datą ustalenia jego rozmiaru w postępowaniu sądowym dochodzi do istotnej różnicy jego wysokości. Odsetki spełniają bowiem funkcję odszkodowawczą w postaci rekompensaty uszczerbku wywołanego pozbawieniem wierzyciela możliwości uzyskania korzyści z należnej mu kwoty odszkodowania, a częściowo także waloryzacyjną, o ile przewyższają wskaźnik inflacji. Wobec tego łączna suma odszkodowania i odsetek nie może przewyższać wysokości szkody. Nie znajduje również usprawiedliwienia stosowanie równocześnie dwóch mierników równoważących skutki utraty siły nabywczej pieniądza, które prowadzą do podwójnej waloryzacji.

W tym stanie rzeczy należy zatem rozważyć czy zadośćuczynienie w wysokości ustalonej przez sąd pierwszej instancji należało się powódce już w chwili wezwania ubezpieczyciela do zapłaty czy też dopiero w dacie wyrokowania.

Podkreślić bowiem trzeba, że w niniejszej sprawie od dnia wezwania do zapłaty do dnia wyrokowania upłynęło ponad 7 lat, a odsetki ustawowe za ten okres wyniosły ponad 4.100 zł, czyli podwyższają otrzymane zadośćuczynienie prawie o 100 %.

Z mocy art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, wypracowało je natomiast judykatura, szczególnie Sądu Najwyższego. Kierując się tymi wskazaniem określając wysokość zadośćuczynienia sąd powinien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, pobyt w szpitalu, bolesność zabiegów, leczenie operacyjne, trwałość skutków czynu niedozwolonego, kalectwo, prognozy na przyszłość, wiek poszkodowanego. Zatem ustalając wysokość zadośćuczynienia dla powódki należy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, a to, że powódka doznała złamania kości łonowej i kulszowej po stronie lewej, złamania miednicy, urazu klatki piersiowej oraz złamania III i IV kości prawego śródreźca. Innych następstw klinicznych wypadku, które ograniczałyby aktywność życiową powódki, nie stwierdzono. Bezpośrednio po wypadku i przez następne 2-3 tygodnie dolegliwości bólowe miały intensywne nasilenie, wymagały stosowania środków przeciwbólowych. Doznane urazy spowodowały u powódki powstanie trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5%. Wszystkie opisane wyżej skutki powódki były znane już na etapie zgłoszenia roszczenia. Wskazać przy tym należy, iż zadośćuczynienie ma wprawdzie charakter kompensacyjny i musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, to jednakże wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków gospodarczych, powinna być utrzymana w rozsądnych granicach.

W okolicznościach niniejszej sprawy wskazać należy, że pismem z dnia 8 lipca 2009 r. powódka zgłosiła pozwanemu zakładowi ubezpieczeń roszczenie o zapłatę kwoty 12.000,00 zł (k. 11-12). Na skutek tego zgłoszenia, pozwany pismem z dnia 31 sierpnia 2009 r. przyznał powódce kwotę 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia (k. 13). Natomiast odwołanie od tej decyzji powódka złożyła dopiero pismem z dnia 19 lutego 2015 r., w którym domagała się dodatkowej kwoty 40.000,00 zł (k. 14-16).

W ocenie Sądu Okręgowego, w związku ze zgłoszeniem roszczenia, żądanie powódki zostało w znacznym stopniu uwzględnione przez ubezpieczyciela (83%). Roszczenie powódki nie zostało uwzględnione wyłącznie w zakresie kwoty 2.000,00 zł. Nie budzi też wątpliwości, że od dnia wezwania do zapłaty do dnia wyrokowania upłynęło ponad 7 lat i w tym czasie niewątpliwie nastąpiła zmiana stosunków gospodarczych, wzrost cen towarów i usług, inflacja. Obniżyła się niewątpliwie siła nabywcza pieniądza. Zdaniem Sądu Okręgowego, ustalona więc przez Sąd Rejonowy kwota zadośćuczynienia (15.000,00 zł), biorąc pod uwagę dotychczas wypłaconą kwotę zadośćuczynienia przez pozwanego, rozmiar krzywdy powódki i upływ czasu, nie jest kwotą niską. Zasądzone więc zadośćuczynienie (5.000,00 zł) w tych okolicznościach sprawy należy uznać za adekwatne do rozmiaru cierpień powódki biorąc pod uwagę stosunki gospodarcze i ceny towarów i usług z dnia wyrokowania, a nie z dnia wezwania pozwanego do zapłaty.

Podkreślić także należy, że odsetki spełniają funkcję nie tylko odszkodowawczą w postaci rekompensaty uszczerbku wywołanego pozbawieniem wierzyciela możliwości uzyskania korzyści z należnej mu kwoty odszkodowania, lecz częściowo także i waloryzacyjną, o ile przewyższają wskaźnik inflacji. Wobec tego łączna suma odszkodowania i odsetek nie może przewyższać wysokości szkody. Nie znajduje również usprawiedliwienia stosowanie równocześnie dwóch mierników równoważących skutki utraty siły nabywczej pieniądza, które prowadzą do podwójnej waloryzacji. Podkreślić należy, iż odsetki za okres od wezwania do zapłaty do dnia wyrokowania czyli za okres ponad 7 lat wynoszą ponad 4.100 zł, zatem zasądzenie ich od daty wezwania do zapłaty doprowadziłoby do istotnego zwiększenia wysokości zadośćuczynienia, ponad doznaną krzywdę, prowadziłoby do podwójnej waloryzacji i tym samym do nadmiernego uprzywilejowania wierzyciela.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną w całości.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). Uwzględniając, że pozwany wygrał postępowanie apelacyjne w całości, Sąd Okręgowy uznał za zasadne przyznanie na jego rzecz kwoty 600 zł stanowiącej koszty zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Alicja Wiśniewska SSO Cezary Olszewski